

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 292/2026-5

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 6To/8/2026-958 z 24. februára 2026 takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e**.
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. apríla 2026 domáha vyslovenia porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením krajského súdu č. k. 6To/8/2026-958 z 24. februára 2026 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti požiadal o ustanovenie právneho zástupcu z dôvodu nemajetnosti.
2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti a predovšetkým jej príloh vyplýva, že bol rozsudkom Mestského súdu Košice sp. zn. 2T/69/2024 z 18. júla 2025 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 6To/8/2026-958 z 24. februára 2026 uznaný vinným zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. c) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 4 roky a 8 mesiacov so zaradením do ústavu s minimálnym stupňom strázenia a trest prepadnutia veci kovového otvárača na fľaše s vyklápacou čepeľou a dĺžkou 5 cm. Sťažovateľovi bol súdom uložený trest odňatia slobody 4 roky a 8 mesiacov z pôvodnej trestnej sadzby v rozpätí 7 až 12 rokov odňatia slobody, ktorú znížil podľa § 39 ods. 5 Trestného zákona z dôvodu jeho vyhlásenia podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

3. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti, ktorú opiera „*predovšetkým o čl. 48 ods. 1 Ústavy SR*“, rozčleňuje svoju argumentáciu do troch rovín. V prvej rovine namieta porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ktorého porušenie nachádza vo viacerých zmenách senátu krajského súdu, ktorý rozhodoval o viacerých jeho návrhoch vždy v inom zložení. Sťažovateľ je toho názoru, že senát krajského súdu, ktorý vydal uznesenie č. k. 6To/8/2026-958 z 24. februára 2026, ktorým bolo podľa § 319 Trestného poriadku zamietnuté jeho odvolanie podané proti rozsudku mestského súdu sp. zn. 2T/69/2024 z 18. júla 2025, bol kreovaný svojvoľne, jeho zmena bola vykonaná bez toho, aby bol o tejto zmene vopred upovedomený, a bez toho, aby ju krajský súd akokoľvek odôvodnil, a to aj oproti ďalším zmenám senátu, ku ktorým došlo v predchádzajúcom období.

4. V druhej rovine svojej argumentácie sťažovateľ rozporuje závery vyplývajúce z napadnutého uznesenia krajského súdu, keď im primárne vyčíta aprobáciu mestským súdom uloženej výšky trestu odňatia slobody vo výmere 4 roky a 8 mesiacov upravenej aplikáciou ustanovenia § 39 ods. 5 Trestného zákona, ale bez ďalšej aplikácie ustanovenia § 39 ods. 1 Trestného zákona. V kontexte riešenia dotknutej otázky napadnuté uznesenie krajského súdu trpí „*znakmi arbitrárnosti a nedostatočnej alebo žiadnej odôvodnenosti rozhodnutia súdu*“.

5. Napokon v trestnej rovine svojej argumentácie sťažovateľ poukazuje na porušenie práva na nahliadnutie do spisu podľa § 69 Trestného poriadku, pretože nebolo do času podanej ústavnej sťažnosti rozhodnuté o jeho žiadosti z 28. novembra 2025, ktorá bola odignorovaná.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie (i) základného práva sťažovateľa na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy z dôvodu zmeny v zložení senátu odvolacieho súdu bez vysvetliteľného zdôvodnenia, (ii) základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy z dôvodu arbitrárnosti záverov odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu pri posudzovaní výšky uloženého trestu odňatia slobody a (iii) namietané porušenie práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy z dôvodu ignorovania žiadosti o nahliadnutie do súdneho spisu z 28. novembra 2025.

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatie na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd alebo ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

12. Ústavná sťažnosť nemá byť podávaná z dôvodu „procesnej opatrnosti či nedotknuteľnosti“ fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ale až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchranej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci.

13. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu del'by moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

14. Ústavný súd generálne k obsahu sťažovateľom vznesených námietok a v súvislosti s ním namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy poukazuje na to, že z obsahu týchto práv vyplýva, že sú „výsledkové“, čo znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, III. ÚS 421/2016, III. ÚS 855/2016, I. ÚS 517/2022), v dôsledku čoho je možné právne účinným spôsobom namietat' ich porušenie v konaní pred ústavným súdom až po právoplatnom skončení daného konania, resp. uplatnení všetkých opravných prostriedkov v trestnom konaní vrátane tých

pochybení, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu. V nadväznosti na to ústavný súd stabilne judikuje, že trestné konanie od svojho začiatku až do konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií na ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ako aj vo veci konajúcich súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07, IV. ÚS 197/08, I. ÚS 314/09, IV. ÚS 166/2010, II. ÚS 425/2017, III. ÚS 156/2021, IV. ÚS 80/2022, IV. ÚS 407/2024). Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú, a to prednostne, napr. všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti, prípadne iné orgány verejnej moci na to určené.

15. Vychádzajúc z argumentácie sťažovateľa, ústavný súd v generálnej rovine akcentuje skutočnosť, že (v intenciách sťažnostnej argumentácie sťažovateľa v podanej v ústavnej sťažnosti) dovolanie môže smerovať aj proti odôvodneniu rozhodnutia (v súhrne rozhodnutí oboch konajúcich súdov, v konečnom dôsledku rozhodnutia krajského súdu) z hľadiska požiadaviek na odôvodnenie zodpovedajúce kritériám spravodlivého procesu (vo vzťahu k všetkým okolnostiam podstatným pre rozhodnutie), ktorého súčasťou je právo na obhajobu [dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], čo vyplýva aj z novej judikatúry ústavného súdu, v zmysle ktorej dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nezodpovedá právo na obhajobu len vo formulačnom rozsahu čl. 50 ods. 3 ústavy (primeraný čas na prípravu obhajoby a možnosť obhajovať sa sám alebo prostredníctvom obhajcu), ale aj obhajobné práva v kontexte spravodlivého procesu podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a teda aj v rozsahu čl. 46 ods. 1 ústavy (s odrazom najmä v § 34 Trestného poriadku; porov. IV. ÚS 546/2020 – publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 18/2021, v obsahovej nadväznosti aj napr. II. ÚS 411/2021, IV. ÚS 463/2021, IV. ÚS 491/2021, IV. ÚS 510/2021, IV. ÚS 555/2021, I. ÚS 343/2022, IV. ÚS 15/2023, IV. ÚS 355/2023, IV. ÚS 64/2025). Výkladové tézy ústavného súdu v podrobnostiach relevantne vysvetľujú rozdiel oproti situácii definovanej v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku časť vety za bodkočiarkou, v nadväzujúcej súvislosti okolnosť, že nejde o jednoduché prehodnocovania dôkazov, ale obhajobný atribút spravodlivého procesu v kontexte náležitého odôvodnenia (odsudzujúceho) rozhodnutia, ako aj nemožnosť domáhať sa v širšom rozsahu prieskumu zisťovania skutkového stavu v ďalšom konaní nasledujúcom po konaní odvolacom, výlučne na ktoré má odsúdený podľa čl. 2 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (aj to nie neobmedzený) nárok z pohľadu ustanovení, ktoré môžu byť tzv. referenčnou normou v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy (konanie o dovolaní ani konanie o ústavnej sťažnosti nie sú opätovným odvolacím konaním a prieskum v ich rámci už môže byť obmedzený na vybrané aspekty rozhodovania, nejde teda o plošný prieskum vrátane skutkového prieskumu). Samozrejme, kvalifikačné a procesnoprocedure námietky sú aj predmetom ďalších dovolacích dôvodov, pričom v dovolacom konaní musí byť sťažovateľ zastúpený advokátom, ktorý ich má detekovať pri zohľadnení aktuálnej judikatúry najvyšších súdnych autorít.

16. Z judikovaných premís ústavno-konformného uchopenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vychádzal ústavný súd aj pri svojom náleze sp. zn. IV. ÚS 64/2025 z 11. februára 2025 publikovanom v ZNaU pod č. 9/2025, ktorý (primárne vychádzajúci z nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 546/2020 publikovaného v ZNaU pod č. 18/2021) pripustil možnosť subsumovania pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku aj námietky o dôvodnosti výšky uloženého trestu z dôvodu zmätočnosti podkladového základu, z ktorého obsahu súd pri určení výšky trestu (prípadne druhu trestu) vychádzal. V konkrétnej rovine ústavný súd ozrejmil, že „Argumentácia o nemožnosti podať dovolanie podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku z dôvodu, že výška uloženého trestu odňatia slobody zodpovedala Trestným zákonom vymedzenému rozpätiu trestnej sadzby, neobstojí, pretože nejde o ten istý aspekt a jemu zodpovedajúci zákonný dôvod dovolacieho prieskumu. Na druhej strane nejde o bežný prieskum výšky trestu uloženého v rozpätí zákonom ustanovenej sadzby, ale o „zmätočnosť“ podkladového odôvodnenia.“, čo zodpovedá záverom sťažovateľa v odseku 4 tohto odôvodnenia.

17. V nadväznosti na uvedené ústavný súd uzatvára, že sťažovateľ môže ohľadne svojej námietky o porušení základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy z dôvodu ignorovania jeho žiadosti o nahliadnutie do súdneho spisu z 28. novembra 2025 podať dovolanie z dôvodu zásadného porušenia práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z rovnakého dovolacieho dôvodu môže sťažovateľ namietat' aj arbitrárnosť odôvodnenia uloženého trestu odňatia slobody (pozri predchádzajúci bod vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy). V konečnom dôsledku nezákonné zloženie senátu krajského súdu (a porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy) môže sťažovateľ namietat' podaním dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

18. K uvedenému je potrebné dodať, že ústavný súd neuzatvára, že také dovolanie bude úspešné, objasňuje len, že existuje prieskumná platforma na prieskum sťažovateľových námietok v dovolacom konaní (teda ich dôvodnosti) v konaní pred všeobecným (najvyšším) súdom, právomoc ktorého predchádza právomoci ústavného súdu a ústavný súd ju nemôže obísť. Rovnako platí, že prieskum predmetných otázok v dovolacom konaní nemusí byť (podľa charakteru jednotlivých námietok) dimenzovaný rovnako ako odvolací prieskum, čo je zásadne prítomné v prípade (eventuálne nasledujúceho) prieskumu v konaní o ústavnej sťažnosti.

19. Z už uvedeného záveru vyplýva, že pokiaľ by bol sťažovateľ riadne právne zastúpený, bola by jeho ústavná sťažnosť odmietnutá z dôvodu neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

20. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd uvádza, že takýmto žiadostiam vyhovie v prípade súčasného (kumulatívneho) splnenia podmienok vyplývajúcich z § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde a jeho ustálenej doterajšej judikatúry v tejto oblasti, t. j. ak ustanovenie právneho zástupcu odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa (ak vzhľadom na svoje majetkové pomery nedisponuje dostatočnými zdrojmi na úhradu trov právneho zastúpenia) a ak zároveň nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

21. Vzhľadom na obsah skoršej časti odôvodnenia (body 14 až 18) je zrejmé, že sťažovateľ si z vecných dôvodov *a priori* bezúspešne uplatňuje nárok na ochranu ústavnosti podaním ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu (vrátane väd konania mu predchádzajúceho). V dôsledku toho ústavný súd ani nepristúpil k preverovaniu majetkových pomerov sťažovateľa a sťažovateľom uplatnenej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom nevyhoviel (bod 1 výroku tohto uznesenia). Na podklade uvedeného ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. b) zákona o ústavnom súde, ktorý neustanovenie právneho zástupcu (z vecných dôvodov zrejmej bezúspešnosti uplatňovania nároku na ochranu ústavnosti alebo pre nedôvodnosť ustanovenia právneho zástupcu na základe majetkových pomerov navrhovateľa) obligatórne spája s rozhodnutím premietnutým do bodu 2 výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. mája 2026

Libor Duľa
predseda senátu